

F.

Zprávy

XV. celostátní konference archeologů středověku

Ve dnech 17.–21. října 1983 se v Praze konalo XV. zasedání archeologů středověku věnované počátkům a vývoji raně historické Prahy a středověkých městských aglomerací. Zahajovací projev přednesl dr. Z. Míka, CSc., ředitel Muzea hl. města Prahy, dále promluvil zástupce NV hl. města Prahy. Pak již následoval úvodní referát o archeologickém výzkumu Prahy přednesený dr. M. Richterem, CSc. Na něj navázal zajímavým příspěvkem o vývoji reliéfu historického jádra Prahy dr. L. Hrdlička a následoval rozsáhlý blok přednášek pracovníků Muzea hl. města Prahy i dalších spolupracovníků (dr. H. Ječný, dr. J. Čiháková, dr. H. Olmerová, dr. L. Špaček, dr. M. Tryml, dr. D. Stehlíková a další) o přínosu nových výzkumů k vývoji přemyslovské Prahy. Na některé historické závěry, jež autorům z bádání vyplynuly, navázal ve svém diskusním příspěvku dr. D. Třeštík, CSc., který seznámil přítomné s nejnovějšími teoriemi o vzniku středověkých měst, jež aplikoval i na vysvětlení vzniku a vývoje Prahy. O vývoji pražské městské aglomerace hovořil i dr. J. Tomas a o počátcích Prahy v historické výpovědi mincí dr. J. Hásková, CSc. Architektury raně středověké Prahy se týkala vystoupení dr. D. Líbala a dr. V. Píši, CSc.

Dva velké bloky přednášek byly věnovány výzkumu Ungeltu, který probíhá od roku 1976 a je plánován do roku 1992 (dr. M. Richter, CSc., dr. L. Hrdlička, dr. Z. Dragoun, dr. J. Richterová) a zemědělskému zázemí předlokační Prahy, na němž se kromě vedoucího autorského kolektivu dr. Z. Smetánky, CSc., podílela i řada dalších badatelů (dr. H. Olmerová, dr. M. Fridrichová, dr. I. Pavlů, dr. V. Huml, dr. Z. Dragoun, dr. J. Klápště, dr. J. Richterová a další) a za kolektiv jej přednesl dr. J. Klápště, po jehož úvodu následovaly další koreferáty (Liboc, Dol. Chabry, Dejvice atd.). Z ostatních příspěvků týkajících se Prahy jmenujme alespoň referáty dr. L. Špačka o výzkumu v Petřské ulici, dr. B. Nechvátala a ing. arch. F. Kašičky o Vyšehradě, dr. A. Hejny, jenž se věnoval počátkům sídlištního a stavebního vývoje břevnovského kláštera, dr. T. Durdíka, CSc., ing. arch. P. Chotěbora a ing. dr. J. Muka o svatovítské kapitule, dr. P. Sommera, který hodnotil výsledky výzkumu strahovské kanonie atd.

Rozsáhlý program přednášek věnovaných pražské problematice bohužel nedovolil zařadit všechny příspěvky týkající se dalších badatelských okruhů, zejména zaniklých středověkých vesnic, hradů a dalších oblastí hmotné kultury středověku. Pouze jedno dopolední zasedání bylo věnováno problematice slovenských měst, z nichž jmenujme příspěvky o Bratislavě přednesené dr. P. Baxou, dr. I. Kellerem, dr. T. Štefanovičovou, CSc., dr. M. Melicherčíkem a dr. K. Klinčokovou, a o problematice výzkumu báňských měst na Slovensku, o nichž hovořili dr. A. Vallašek, dr. J. Hoššo a dr. J. Labuda. Výzkum moravských středověkých měst a otázky jejich geneze reprezentovala vystoupení dr. Z. Měřinského, dr. L. Sulitkové,

CSc. a dr. D. Cejnkové o problematice vzniku města Brna, zejména lokalizace brněnského hradu, který je prozatím víceméně tradičně a bez přímých důkazů a dokladů hledán na ostrožně Petrova, referát dr. J. Bláhy o nových aspektech výzkumu olomoucké aglomerace v raném a vrcholném středověku, na který navázal dr. V. Dohnal, CSc., informaci zaměřenou na poznání sídlištních poměrů v prostoru olomouckého hradu, tzv. přemyslovského paláce – bývalé kapituly, příspěvek dr. R. Procházky a dr. R. Snášila o hlavních rysech lokační zástavby Uh. Hradiště ve 2. pol. 13. století, výklad ing. M. Plačka o zvláštностech sídlištního vývoje měst na jihovýchodním pomezí Moravy – Strážnice, Uh. Ostrohu a Veselí a sdělení dr. J. Kohoutka o problematice počátků raně středověkého osídlení Zlína. Z dalších českých měst kromě Prahy odezvěly na konferenci pouze příspěvky dr. T. Velímského o osídlení Mostu ve 13. století, dr. P. Šebesta naznačil sídelní a stavební vývoj Chebu, dr. J. Smetana a dr. F. Gabriel popsali urbanistický vývoj litoměřické aglomerace ve 13. až 14. století a dr. L. Skružný zobecnil některé rysy vzniku měst na území ČSSR.

Závěrečný blok přednášek přinesl poněkud různorodé informace týkající se například v případě výkladu doc. ing. arch. M. Radové, CSc., počátků a vývoje podloubí, dr. L. Petraňová informovala o ikonografii pražských domovních znamení, dr. T. Durdík seznámil přítomné s našimi dosavadními vědomostmi o Novém hradu u Kunratic, jenž byl postaven v letech 1411–1412 a zničen Pražany na počátku husitských válek, a tentýž badatel spolu s M. Pertlem upozornil na nález palné zbraně z 15. století na hradě Křivoklát. Militárii se týkalo i sdělení dr. J. Frolíka a M. Pertla popisující stříbrem tausovanou ostruhu z konce 14. století uloženou v muzeu Chrudim. Součástí konference byla i exkurze do areálu Pražského hradu (Jiřský klášter, Mihulka, výstava Parlérovců z Porýní), na Vyšehrad a do několika románských domů na Starém Městě. Průběh konference byl dobře organizačně zajištěn, ale jak již bylo výše řečeno, měla být větší pozornost věnována celkové koncepci a skladbě jednotlivých bloků. Nedostatkem byla zejména absence semináře o zaniklých středověkých vesnicích a bloku informačních sdělení o výsledcích nových výzkumů, poněvadž právě tato část přispívala k dobré vzájemné informovanosti i formování dalších úkolů, které před bádáním stojí. Je také škoda, že ucelený soubor příspěvků nebude tentokrát vy publikován v řadě *Archaeologia historica*, kde se s nimi zainteresovaní odborníci mohli seznámit během necelého roku po konání konference, ale zvláště budou ve sborníku *Archaeologia pragensia* otištěny příspěvky s pražskou problematikou a zvláště mají být publikovány ostatní materiály. Jinak konference dobře přispěla k určitému zhodnocení dosavadního stavu bádání o vzniku a nejstarším vývoji Prahy a přinesla i určité srovnání s těmito procesy a jejich specifickými rysy v jiných oblastech Čech, Moravy a Slovenska.

ZDENĚK MĚŘÍNSKÝ

Symposium Maďaři a Slované v prostoru Dunaje v 10. století

Symposium „Ungarn und Slawen im Donauraum während des 10. Jahrhunderts“ se konalo ve dnech 8.–11. června 1983 v rakouských městech Linci, Welsu a Ennsu. Pořadatelem byl Österreichischer Arbeitskreis für Stadtgeschichtsforschung. Kromě odborníků pořádající země se symposia zúčastnili badatelé z Maďarska, NSR a ČSSR (dr. D. Třeščík, CSc., dr. A. Ruttkay, CSc., dr. V. Neku-da, CSc.).